

Sygn. akt IC 54/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Lidia Dudek

Protokolant: Karolina Żerdzińska-Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2016 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w C.

przeciwko (...) w K. i (...) S.A. w C.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) w K. na rzecz powódki (...) Sp. z o.o. w C. kwotę 227.707,78 zł (dwieście dwadzieścia siedem tysięcy siedemset siedem złotych siedemdziesiąt osiem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości w wysokości 13 % od dnia 21 sierpnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2014 r. a w wysokości 8% od dnia 23 grudnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych w stosunku rocznym oraz dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości;
2. oddała powództwo w stosunku do pozwanego (...)S.A. w C.;
3. zasądza od pozwanego (...) w K. na rzecz powódki kwotę 18.603 zł (osiemnaście tysięcy sześćset trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. zasądza od pozwanego (...) w K. na rzecz pozwanego (...)” S.A. w C. kwotę 7234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. nakazuje pobrać od pozwanego (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 98,40 zł (dziewięćdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt cztery groszy) tytułem kosztów sądowych, których powódka nie była obowiązana uiścić.

Sygn. akt I C 54/15

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. w C. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) w K. kwoty 227.707,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 1,5 stawki minimalnej określonej w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Powód powołał jako podstawę swojego żądania art. 647⁽¹⁾ § 5 kc.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwem dochodzi roszczeń wynikających z umowy nr (...) z dnia 17 listopada 2011r. Powód w okresie pomiędzy listopadem 2011r., a czerwcem 2014r. był podwykonawcą inwestycji pod nazwą: „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...)”. Generalnym wykonawcą tej inwestycji było (...)S.A. z siedzibą w C., z którym powód jako podwykonawca, w dniu 17 listopada 2011r. zawarł umowę o roboty instalacyjno - budowlane obejmujące m. in. zakup elementów wyposażenia, montaż i zabudowanie instalacji elektrycznej. Na mocy tej umowy strony ustaliły dla podwykonawcy wynagrodzenie kosztorysowe na podstawie cen jednostkowych kosztorysów ofertowych, z zastosowaniem współczynnika korygującego w wysokości 0,94. Kosztorys ofertowy został przez powoda jako podwykonawcę sporządzony z datą 24 marca 2011r. i zaakceptowany przez wykonawcę w listopadzie 2011r. Pozwany jako inwestor, został pisemnie poinformowany przez wykonawcę, że inwestycja budowlana p.n. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...)” będzie realizowana przy pomocy powoda, jako podwykonawcy pismem z dnia 12 stycznia 2012r. do którego załączono m.in. kopię umowy z powodem. Inwestor w przysługującym mu terminie nie zgłosił sprzeciwu skierowanego w stosunku do powoda. Powód przystąpił do realizacji umowy o roboty instalacyjno-budowlane zgodnie z zapisami z wykonawcą umowy i w wykonaniu jej postanowień sukcesywnie dokonywał zakupu niezbędnego wyposażenia, przedmiotów instalacji oświetleniowej oraz elementów zewnętrznej i wewnętrznej instalacji elektrycznej a następnie dokonywał ich montażu i zabudowy - zgodnie z przyjętym projektem. Do zakresu obowiązków powoda objętych umową z wykonawcą, należało m. in. zamówienie a następnie zakup i montaż elementów wyposażenia oświetleniowego poszczególnych części siedziby inwestora. W wykonaniu tych zamówień powód sukcesywnie dokonywał zakupu opraw oświetleniowych i ich montażu zgodnie z projektem tej instalacji przekazanym mu przez inwestora. W toku realizacji przedmiotowego zakresu obowiązków umownych powód został zawiadomiony przez inwestora o wprowadzonych przez niego jednostronnie zmianach zakresu rzeczowego i ilości opraw oświetleniowych, które zamierza docelowo wykorzystać w ramach zadania p.n. (...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...). Zmiany te charakteryzowały się odmiennym od pierwotnego rozmieszczeniem elementów oświetlenia oraz zmniejszeniem ilości oraz wielkości opraw oświetleniowych. Zmiany te nie zostały przedstawione powodowi w jakikolwiek oficjalny, prawnie dopuszczalny sposób. Wykonując prawidłowo i zgodnie z umową swoje zobowiązania, powód na miesiąc sierpień 2013r. określił końcowy termin w którym producenci opraw oświetleniowych zobowiązani zostali do dostawy tego sprzętu na rzecz inwestycji pozwanego. W związku z zakończeniem w czerwcu 2014r. inwestycji powód, w oparciu o kosztorys ofertowy sporządził dwa kosztorysy podwykonawcze w których zostały uwzględnione wszystkie zamówione, zakupione i oddane do dyspozycji wykonawcy i inwestora oprawy oświetleniowe. Powód w dniu 23 lipca 2014r. wystawił wykonawcy fakturę VAT numer (...) obejmującą wyłącznie koszty (poniesione zgodnie z zobowiązaniem umownym) zakupu opraw oświetleniowych na łączną kwotę 227.707,78 zł brutto. Faktura VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. została doręczona wykonawcy w dacie jej wystawienia, jednak została przez niego zwrócona w dniu 31 lipca 2014r. z informacją, że łącząca strony umowa o roboty budowlane nie ograniczała się wyłącznie do dostawy osprzętu elektrycznego, a wykonawca doznał ze strony inwestora tego rodzaju ograniczeń, które nie pozwalają mu na zapłatę wynagrodzenia powodowi jako podwykonawcy. Wykonawca odwołał się do dokonanych jednostronnie przez inwestora zmian w projekcie, które ograniczyły również jego zakres zobowiązania a co za tym idzie - należne mu od inwestora wynagrodzenie. Pismem z dnia 12 sierpnia 2014r. powód wezwał pozwanego jako inwestora do zapłaty należności dochodzonych pozwem wynikających z faktury VAT nr (...) z dnia 23 lipca 2014r. Pozwany, pismem z dnia 14 sierpnia 2014r. odmówił przyjęcia faktury VAT nr (...) z dnia 23.07.2014 r. powołując się na to, że nie zamawiał opraw oświetleniowych do swojej siedziby a także na to, że wykonawca tj. (...)S.A. zgodnie z zapisami umowy nr (...) ograniczył zakres umowy, a tym samym spowodował, że podwykonawca automatycznie zrzekł się roszczeń w stosunku do inwestora.

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny w dniu 20 października 2014r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc (...), którym nakazał pozwanemu, aby zapłacił powodowi kwotę 227.707,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2014r. oraz kwotę 10.064,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany (...) w K. w dniu 17 listopada 2014r. wniósł sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł, że Sąd Okręgowy w Częstochowie wydając nakaz zapłaty oparł się na dokumentach załączonych przez stronę powodową do pozwu, podczas gdy art. 647⁽¹⁾ § 5 kc, na którym powód opiera swoje roszczenie ustanawia odpowiedzialność solidarną inwestora i wykonawcy. Tymczasem wbrew dyspozycji w/w przepisu powód dochodzi zapłaty roszczenia wyłącznie od inwestora. Strona pozwana wskazała, że generalnym wykonawcą w/w inwestycji był inny przedsiębiorca tj. (...) S.A. w C., zatem do sprawy w charakterze strony pozwanej ad. 2 powinna przystąpić (...)S.A. z siedzibą w C.. Pozwany wniósł o przyznanie w trybie art. 194 § 1 kpc (...) S.A. z siedzibą w C..

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2015r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego(...) S.A. z siedzibą w C., doręczając odpis pozwu wraz z załącznikami, nakazem zapłaty i sprzeciwem, informując jednocześnie o terminie rozprawy (k. 218).

W odpowiedzi na sprzeciw pozwanego powód szeroko odniósł się do zarzutów przedstawionych przez pozwanego i wskazał, że argumentacja podnoszona przez pozwanego jest bezzasadna. W uzupełnieniu podał, że w niniejszej sprawie zakres odpowiedzialności solidarnej konstituuje materialny odpowiednik art. 647¹ § 5 kc, którym jest art. 366 § 1 kc.

Pozwany(...) S.A. z siedzibą w C. stawiał się na termin rozprawy i zajął stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 września 2011r. pozwany (...) w K., jako inwestor oraz (...) S.A. S.A. z siedzibą w C. jako wykonawca na podstawie umowy o dofinansowania Nr (...) z dnia 4 października 2010r. do Projektu p.n. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, lata 2007 – 2013, Priorytet XI Kultura i Dziedzictwo Kulturowe, działanie 11.1 ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym zawarł umowę nr (...) po rozstrzygnięciu przetargu nieograniczonego zorganizowanego na podstawie ustawy z dnia 29.01.1994r. – Prawo zamówień publicznych.

Przedmiotem tej umowy (§1) była realizacja zadania pod nazwą „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...)”. Zadania inwestycyjne obejmowały przebudowę P. (§1 ust. 1 pkt 1), przebudowę sieci uzbrojenia podziemnego (§1 ust. 1 pkt 2), przebudowę budynku gospodarczego – garażu (§1 ust. 1 pkt 3), zagospodarowanie terenu i małej architektury (§1 ust. 1 pkt 4). Umowa zawarta przez pozwanego z (...) S.A. dopuszczała powierzanie podwykonawcom wykonania części lub całości przedmiotu umowy.

Powód w okresie pomiędzy listopadem 2011r. a czerwcem 2014r. był podwykonawcą inwestycji pod nazwą: „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...)” Generalnym wykonawcą tej inwestycji było (...) S.A. z siedzibą w C., z którym powód jako podwykonawca, w dniu 17 listopada 2011r. zawarł umowę o roboty instalacyjno - budowlane obejmujące m. in. zakup elementów wyposażenia, montaż i zabudowanie instalacji elektrycznej obejmującej zarówno zewnętrzne otoczenie siedziby pozwanego jak i instalacji wewnętrznych jego obiektów, określanych umownie jako: Pałac, Wieża i Garaż. Zgodnie z § 2 umowy podwykonawca przyjął do wykonania zadania inwestycyjne w postaci robót zagospodarowania terenu, których przedmiotem było wykonanie oświetlenia zewnętrznego – iluminacja obiektu P. objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 65.932,61 zł, instalacje elektryczne w obiekcie P. objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 3.259.835,56 zł, instalacje elektryczne w obiekcie W. objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 94.141,59 zł, instalacje elektryczne w obiekcie Garaż objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 182.050,40 zł, sieć zewnętrzna z oświetleniem terenu objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 1.506.989,27 zł, kanalizacja deszczowa i sanitarna objęta kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 994.570,05 zł, sieć wodociągowa i hydrantowa objęte kosztorysem ofertowym (...) na kwotę netto 292.661,97 zł.

(dowód: umowa nr (...) z dnia 17.11.2011r. k. 14 -29)

W powyższej umowie strony ustaliły dla podwykonawcy wynagrodzenia kosztorysowe na podstawie cen jednostkowych kosztorysów ofertowych, z zastosowaniem współczynnika korygującego w wysokości 0,94.(dowód: umowa (...) k. 14 – 29).

Kosztorys ofertowy został przez powoda jako podwykonawcę sporządzony z datą 24 marca 2011r. i zaakceptowany przez wykonawcę w listopadzie 2011r.

(dowód: kosztorys ofertowy nr(...) z dnia 24.03.2011r. k. 32 - 91, pismo wykonawcy do powoda z dnia 9.11.2011r. k. 12 -13)

Pozwany jako inwestor, został pisemnie poinformowany przez wykonawcę, że inwestycja budowlana pn. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...) będzie realizowana przy pomocy powoda, jako podwykonawcy pismem z dnia 12 stycznia 2012 r. do którego załączono m.in. kopię umowy z powodem. Inwestor w przysługującym mu terminie nie zgłosił sprzeciwu skierowanego w stosunku do powoda. (dowód: pismo (...) S.A. z dnia 12.01.2012r. k. 30)

Powód przystąpił do realizacji umowy o roboty instalacyjno-budowlane zgodnie z zapisami z wykonawcą umowy i w wykonaniu jej postanowień sukcesywnie dokonywał zakupu niezbędnego wyposażenia, przedmiotów instalacji oświetleniowej oraz elementów zewnętrznej i wewnętrznej instalacji elektrycznej a następnie dokonywał ich montażu i zabudowy - zgodnie z przyjętym projektem.

Przyjęty dla inwestycji pn. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...) harmonogram i rzeczowo-finansowy, w zakresie elektrycznych prac instalacyjno-budowlanych obejmował rozłożony w czasie obowiązek realizacji tego zadania co dla powoda jako podwykonawcy prac w tym zakresie oznaczało, że do wykonywania swoich umownych obowiązków przystąpił już w IV kwartale 2011r.

(dowód: harmonogram rzeczowo-finansowy z dnia 10.05.2011r. k. 31)

Do zakresu obowiązków powoda objętych umową z wykonawcą, należało m. in. zamówienie a następnie zakup i montaż elementów wyposażenia oświetleniowego poszczególnych części siedziby inwestora w tym specjalnych (o nietypowych wymiarach i kształtach) oraz wykonywanych jednostkowo oprav oświetleniowych. Z uwagi na to, że były to elementy tworzone wyłącznie pod jednostkowy wystrój i warunki techniczne siedziby inwestora, zamówienia powoda na poszczególne elementy tego wyposażenia zostały złożone niezwłocznie po zapoznaniu się z projektem i podpisaniu umowy. W wykonaniu tych zamówień powód sukcesywnie dokonywał zakupu oprav oświetleniowych i ich montażu (wraz z zabudową niezbędną do tego instalacji elektrycznej) zgodnie z projektem tej instalacji przekazanym mu przez inwestora.

W toku realizacji przedmiotowego zakresu obowiązków umownych powód został zawiadomiony przez inwestora o wprowadzonych przez niego jednostronnie zmianach zakresu rzeczowego i ilości oprav oświetleniowych, które zamierza docelowo wykorzystać w ramach zadania pn. „(...)w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...). Zmiany te charakteryzowały się odmiennym od pierwotnego rozmieszczeniem elementów oświetlenia oraz zmniejszeniem ilości oraz wielkości oprav oświetleniowych. Zmiany te nie zostały przedstawione powodowi w jakikolwiek oficjalny, prawnie dopuszczalny sposób w związku z czym, powód realizując na budowie zakres prac do których zmienionego projektu został dopuszczony - cały czas wykazywał gotowość realizacji i obowiązków w oparciu o zamówione już przez niego elementy wystroju oświetleniowego siedziby inwestora.

Wykonując prawidłowo i zgodnie z umową swoje zobowiązania, powód na miesiąc sierpień 2013r. określił końcowy termin w którym producenci oprav oświetleniowych zobowiązani zostali do dostawy w/w sprzętu na rzecz inwestycji pozwanego, wychodząc z założenia, że działanie takie (zgodne z przyjętym harmonogramem) jest korzystne zarówno dla wykonawcy jak i inwestora gdyż przyspiesza zakończenie zadania budowlanego, pozwalając tym samym na terminowe oddanie prestiżowej w kraju inwestycji rewitalizacyjnej.

(dowód: umowa z dnia 1.10.2012r. wraz ze specyfikacją rzeczowo-finansową 101 - 104, umowa z dnia 12.03.2012r. wraz z harmonogramem dostaw k. 92 -100).

W związku z zakończeniem w czerwcu 2014r. inwestycji pn. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...)” powód, w oparciu o kosztorys ofertowy sporządził dwa kosztorysy podwykonawcze w których zostały uwzględnione wszystkie zamówione, zakupione i oddane do dyspozycji wykonawcy i inwestora oprawy oświetleniowe. (dowód: kosztorys powykonawczy na kwotę 158.232,65 zł po skorygowaniu k. 110 – 119, kosztorys powykonawczy na kwotę 26.895,63 zł po skorygowaniu k. 120 - 125, protokół odbioru końcowego robót budowlanych z dnia 18.06.2014r. k. 105 – 109).

Na podstawie powyższych dokumentów, w oparciu o zapisy umowy z wykonawcą oraz przepisy o rachunkowości, powód w dniu 23 lipca 2014r. wystawił wykonawcy fakturę VAT numer (...) obejmującą wyłącznie koszty (poniesione zgodnie z zobowiązaniem umownym) zakupu opraw oświetleniowych na łączną kwotę 227.707,78 zł brutto.

(dowód: Faktura VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. k. 126).

Zamówienie, zakup i dostawa opraw oświetleniowych, jako niezbędne elementy procesu budowlanego obejmującego całość prac dotyczących renowacji i modernizacji siedziby pozwanego, stanowiły immanentną część umowy o roboty budowlane nr (...) z dnia 17.11.2011r.(dowód: umowa nr (...) - § 2 ust. 1 k. 14 – 29)

W celu prawidłowego wykonania zobowiązania umownego w części dot. instalacji opraw oświetleniowych powód wywiązał się w całości, dokonując w terminie zarówno jego rzeczowego charakteru (zakup niezbędnego wyposażenia) jak i roboczego (montaż i zabudowa w części do której został dopuszczony). Faktura VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. została doręczona wykonawcy w dacie jej wystawienia, jednak została przez niego zwrócona w dniu 31 lipca 2014r. z informacją, że łącząca strony umowa o roboty budowlane nie ograniczała się wyłącznie do dostawy osprzętu elektrycznego a wykonawca doznał ze strony inwestora tego rodzaju ograniczeń, które nie pozwalają mu na zapłatę wynagrodzenia powodowi jako podwykonawcy. Wykonawca odwołał się do dokonanych jednostronnie przez inwestora zmian w projekcie, które ograniczyły również jego zakres zobowiązania a co za tym idzie - należne mu od inwestora wynagrodzenie.

(dowód: Pismo (...) S.A. z dnia 31.07.2014r. k. 127).

Powód pismem z dnia 12 sierpnia 2014r., działając w oparciu o art. 647¹ § 5 kc. wezwał pozwanego jako inwestora, do spełnienia świadczenia wynikającego z faktury VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. w oparciu o jego ustawową odpowiedzialność solidarną. Do jej powstania, zgodnie z treścią § 2-4 cyt. wyżej przepisu wystarcza, iż inwestor jest świadomy występowania w procesie budowlanym podwykonawcy i nie zgłasza wobec niego sprzeciwu, a umowa pomiędzy tym podwykonawcą a wykonawcą inwestycji jest zawarta na piśmie i została przedstawiona inwestorowi. Wszystkie powyższe warunki zostały w niniejszej sprawie spełnione.

(dowód: pismo powoda do pozwanego z dnia 12.08.2014 r. k. 128 – 129)

Tymczasem pozwany, pismem z dnia 14 sierpnia 2014r. odmówił przyjęcia faktury VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. powołując się na to, że nie zamawiał opraw oświetleniowych do swojej siedziby a także na to, że wykonawca tj. (...) S.A. zgodnie z zapisami umowy nr (...) ograniczył zakres umowy, a tym samym spowodował, że podwykonawca automatycznie zrzekł się roszczeń w stosunku do inwestora.

(dowód: Pismo pozwanego do powoda z dnia 14.08.2014r. k. 130 – 131, zeznania świadków: A. Ł. k. 431, czas 00:10:01 - 00:14:43, M. O. k. 432, czas 00:21:17 – 00:24:55, G. B. k. 432, czas 00:26:13 – 00:29:24, J. J. k. 432, czas 00:30:52 – 00:36:34, P. S. k. 437, czas 00:19:11 – 00:29:12, M. Z. k. 437 – 438, czas 00:29:33 – 00:43:15, T. P. k. 438, czas 00:47:19 – 00:51:12, T. Ś. k. 453 – 454, czas 00:04:51 – 00:23:16, umowa k. 14 - 29, załączniki do umowy k. 30 – 208, dokumenty k. 242 – 399, 401 – 409, umowa nr (...) z dnia 17.11.2011 r. k. 14 - 29, kosztorys ofertowy nr (...) z dnia 24.03.2011r. k. 32 - 91, pismo wykonawcy do powoda z dnia 9.11.2011r. k. 12 - 13, pismo (...) S.A. z dnia 12.01.2012r. k. 30, harmonogram rzeczowo -finansowy z dnia 10.05.2011r. k. 31, kosztorys powykonawczy na kwotę

158.232,65 zł po skorygowaniu k. 110 - 119, kosztorys powykonawczy na kwotę 26.895,63 zł po skorygowaniu k. 120-125, umowa z dnia 1.10.2012r. wraz ze specyfikacją rzeczowo-finansową k. 101 - 104, umowa z dnia 12.03.2012r. wraz z harmonogramem dostaw k. 92 - 100, protokół odbioru końcowego robót budowlanych z dnia 18.06.2014r. k. 105 - 109, faktura VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. k. 126, pismo (...) S.A. z dnia 31.07.2014r. k. 127, pismo powoda do pozwanego z dnia 12.08.2014r. k. 128 - 129, pismo pozwanego do powoda z dnia 14.08.2014r. k. 130 - 131, pismo (...) S.A. z dnia 24.03.2014r. k. 32, umowa nr (...) z dnia 29 września 2011r. k. 159 - 170, pismo pozwanego z dnia 19 listopada 2013r. k. 171, pismo (...) S.A. z dnia 3 grudnia 2014r. k. 172, pismo pozwanego z dnia 11 grudnia 2013r. k. 173, pismo (...) S.A. z dnia 13 stycznia 2014r. k. 174, pismo pozwanego z dnia 14 stycznia 2014r. k. 175, pismo (...) S.A. z dnia 21 stycznia 2014r. k. 176, pismo pozwanego z dnia 23 stycznia 2014r. k. 177, pismo (...) S.A. z dnia 4 lutego 2014r. k. 178, pismo pozwanego z dnia 6 lutego 2014r. k. 179, pismo powoda z dnia 17 lutego 2014r. k. 180, pismo (...) S.A. z dnia 20 lutego 2014r. k. 181, pismo pozwanego z dnia 27 lutego 2014r. k. 18, pismo (...) S.A. z dnia 3 marca 2014r. k. 183, pismo powoda z dnia 26 lutego 2014r. z załącznikiem k. 184 - 185, pismo powoda z dnia 28 lutego 2014r. k. 186, pismo (...) S.A. z dnia 5 marca 2014r. k. 187, protokół z Rady budowy z dnia 15 listopada 2013r. wraz z listą obecności k. 188 - 190, protokół ze spotkania w dniu 22 listopada 2013r. wraz z listą obecności k. 192, protokół z Rady budowy z dnia 6 grudnia 2013 r. wraz z listą obecności k. 193 - 195, projekt zamienny 196 - 208).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów, oraz przesłuchania świadków:

A. Ł., M. O., G. B., J. J., P. S., M. Z., T. P., T. Ś..

Dokumenty urzędowe zasługiwały w pełni na wiarę. Zostały bowiem sporządzone w przepisanej przez prawo formie oraz przez upoważnione do tego organy. Dokumenty urzędowe, zgodnie z dyspozycją art. 244 § 1 kpc) stanowią dowód tego, co zostało w nich w sposób urzędowy poświadczony wobec czego zasługiwały na wiarę. Dokumenty prywatne stanowią jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc). Przedstawione dokumenty prywatne uznano za wiarygodne, strony nie podważały ich treści, a Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Sąd uznał za wiarygodne i mające moc dowodową kopie dokumentów, złożone przez strony, gdyż ich autentyczność i prawdziwość nie była podważana, ponadto żadna ze stron nie domagała się przedłożenia oryginałów dokumentów w trybie art. 129 kpc.

Sąd zważył, co następuje:

Poza sporem było, że powód upatrywał podstaw odpowiedzialności pozwanego (...)w sprawie o zapłatę na podstawie art. 647⁽¹⁾ Kodeksu cywilnego (Kc). W tej mierze należy zauważyć, że – zgodnie z podzielanym przez Sąd Okręgowy poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17-02-2011 r. (IVCSK 293/10, Lex nr 1111016) – art. 647⁽¹⁾ § 5 Kc „statuuje ustawową bierną solidarność o charakterze gwarancyjnym w postaci odpowiedzialności ex lege za cudzy dług”. Na gruncie niniejszej sprawy oznacza to, że o ile zostałyby spełnione przesłanki z art. 647⁽¹⁾ Kc w zakresie zgody pozwanego na wykonywanie robót przez powoda, a nadto wykazane zostałyby, że powód nie otrzymał od pozwanego (generalnego wykonawcy (...) S.A.) zapłaty całego należnego mu wynagrodzenia, o tyle zachodziłyby podstawy do zasądzenia od pozwanego niezapłaconego wynagrodzenia (oczywiście w udowodnionej części). Strona pozwana podnosiła, że generalnym wykonawcą w/w inwestycji był inny przedsiębiorca tj. (...) S.A. w C., zatem do sprawy w charakterze strony pozwanej ad. 2 powinna przystąpić (...) S.A. z siedzibą w C.. Zważywszy, że odpowiedzialność obu pozwanych miałaby wówczas charakter odpowiedzialności solidarnej, z mocy art. 366 § 1 kc od wyboru powoda zależałoby, czy dochodzić zapłaty od obu pozwanych łącznie, czy też tylko od jednego z nich i w jakiej części. Przewidziany w art. 647⁽¹⁾ § 2 Kc wymóg uzyskania zgody inwestora na wykonywanie robót budowlanych przez podwykonawcę pociąga za sobą istotne konsekwencje w zakresie odpowiedzialności za należne temu podwykonawcy wynagrodzenie. Zgoda inwestora oznacza bowiem, że przyjmuje on na siebie odpowiedzialność za zobowiązania zatrudnionego przez siebie wykonawcy względem podwykonawcy. Na podstawie umowy z dnia 17 listopada 2011r. strony ustaliły dla podwykonawcy wynagrodzenia kosztorysowe na podstawie cen jednostkowych kosztorysów ofertowych, z zastosowaniem współczynnika korygującego w wysokości 0,94. Kosztorys ofertowy został

przez powoda jako podwykonawcę sporządzony z datą 24 marca 2011r. i zaakceptowany przez wykonawcę w listopadzie 2011r. Pozwany jako inwestor, został pisemnie poinformowany przez wykonawcę, że inwestycja budowlana p.n. „(...) w K. w ramach tworzenia Ś. Centrum (...) będzie realizowana przy pomocy powoda, jako podwykonawcy pismem z dnia 12 stycznia 2012r. do którego załączono m.in. kopię umowy z powodem. Inwestor w przysługującym mu terminie nie zgłosił sprzeciwu skierowanego w stosunku do powoda. Powód przystąpił do realizacji umowy o roboty instalacyjno-budowlane zgodnie z zapisami z wykonawcą umowy. Powyższe oznacza zdaniem Sądu, że zgoda podmiotów wskazanych w art. 647⁽¹⁾ § 2 kc (inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą lub dalszymi podwykonawcami może być ujawniona przez każde zachowanie tych podmiotów, w tym także może być udzielona w formie elektronicznej; w tej mierze nie stosuje się art. 63 § 2 kc. (tak uchwała SN (7) z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121). Milczeniu inwestora ustawa nadaje sens równoważny z dorozumianym wyrażeniem zgody. W konsekwencji, jeżeli inwestor nie zajmie w formie pisemnej negatywnego stanowiska, to uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (art. 647⁽¹⁾ § 2 zdanie drugie kc). Jeżeli jednak inwestor zawiadomił wykonawcę, że rozważa kwestię wyrażenia sprzeciwu, to powstaje stan zawieszenia i dalsza sytuacja nie jest już milczeniem inwestora w rozumieniu art. 647⁽¹⁾ § 2 kc i nie może stanowić podstawy do wnioskowania o jego dorozumianej zgodzie. Opóźnienie w rozpoczęciu albo kontynuacji robót spowodowane tą okolicznością obciąża wówczas inwestora. Ponieważ w omawianym przepisie przyjęto konstrukcję dorozumianej zgody, której podstawą jest tylko milczenie inwestora, to uprawnione jest rozumowanie a fortiori, że tym bardziej zgodę wyrazić można przez zachowanie wyrażające silniej stanowisko inwestora, niż to wynika z jego milczenia. Takim silniejszym zachowaniem jest wyraźniejsze przejawienie woli w postaci oświadczenia wyrażającego zgodę, które może być złożone w dowolnej formie. Jednak z praktycznego punktu widzenia, w celach dowodowych, należałoby zalecać wyrażenie tej zgody w postaci oświadczenia zmaterializowanego w takiej postaci jak wiadomość wysłana pocztą elektroniczną czy faksem. Ponieważ nie jest tutaj wymagana forma pisemna, takie dokumenty stanowić mogą dowód w postępowaniu na okoliczność wyrażenia zgody. Okoliczność ta ma istotne znaczenie dla całokształtu sytuacji podwykonawcy. Mając zatem na uwadze, że (...) w K. jako inwestor nie wyraził sprzeciwu zdaniem Sądu niewątpliwie zgodnie z przepisem art. 647⁽¹⁾ § 2 zd.2 kc wyraził zgodę na wykonywanie robót budowlanych przez powoda jako podwykonawcę także w odniesieniu do prac objętych umową z 17 listopada 2011r. Wymóg uzyskania zgody jest dla stron bezwzględnie wiążący i obowiązek ten nie może być zmieniony w drodze innych postanowień umowy. Uchybienie temu obowiązkowi powoduje nieważność umowy – w części dotyczącej powierzenia jej wykonywania podwykonawcy, nieobjętej zgodą podmiotów wskazanych w art.647⁽¹⁾ § 2 kc. Nieprzekonujący w ocenie Sądu jest jednak pogląd, że zgoda inwestora nie jest warunkiem ważności umowy zawartej przez wykonawcę z podwykonawcami, ale skutki jej wyrażenia ograniczają się do powstania odpowiedzialności inwestora (tak J. J., Zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę (generalnego) umowy z podwykonawcą, Radca Prawny 2005, nr 5, s. 58 i n.). Przeciwnie, po pierwsze w myśl jednoznacznego przepisu 647⁽¹⁾ § 2 zdanie pierwsze kc zgoda inwestora jest wymagana dla ważności umowy zawartej przez wykonawcę z podwykonawcami. Ratio legis tego przepisu wynika z faktu, że podwykonawcy działają w sferze interesu prawnego inwestora i wykonują roboty dotyczące jego przedmiotu majątkowego (zwykle nieruchomości). Dlatego pominięcie zgody inwestora powodowałoby naruszenie jego interesu, a w szczególności utratę jego wpływu na sposób wykonywania zobowiązania. Odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy nie jest jednak uzależniona ani od ważności umowy z podwykonawcą, ani od jego zgody na jej zawarcie, ale od samego faktu wykonania przez podwykonawcę robót na jego rzecz. (por. Tomasz Sokołowski w Kodeks cywilny. Komentarz por. red. A. Kidyby, Tom III Zobowiązania- część szczególna, komentarz do art.647⁽¹⁾).Przepis art.647⁽¹⁾ § 5 kc wprowadza, jako zasadę, solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych, za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami. Regulacja ta wprowadziła więc klarowniejszą i bardzo korzystną dla podwykonawców sytuację prawną, ponieważ obecnie mają oni bezpośrednie roszczenia wobec inwestora, wykonawcy częściowego, a także roszczenie wobec generalnego wykonawcy. Chroni to interesy podwykonawców w przypadku nierzetelności finansowej wykonawcy, jako podmiotu, z którym bezpośrednio zawarli oni umowę na wykonanie części robót, zmuszając inwestora do starannego wyboru wykonawcy oraz do kontrolowania wywiązywania się wykonawców z obowiązków finansowych względem podwykonawców. Odpowiedzialności solidarnej inwestora wobec podwykonawcy na podstawie art. 647⁽¹⁾

§ 5 kc nie wyłącza okoliczność zapłaty na rzecz wykonawcy jego wynagrodzenia, ponieważ istota tej regulacji polega właśnie na tym, aby to inwestor był zainteresowany dokonaniem zapłaty także na rzecz podwykonawców, a w szczególności małych przedsiębiorców (uchwała SN z dnia 28 czerwca 2006 r., III CZP 36/06, Biul. SN 2006, nr 6, s. 6). Zauważyć należy, że solidarna odpowiedzialność inwestora wobec dalszych podwykonawców wskazana w art. 647⁽¹⁾ § 5 kc nie wynika jedynie z okoliczności zawarcia umowy wykonawcy z podwykonawcą, ale z faktu wykonania robót przez podwykonawcę na rzecz inwestora. Odpowiedzialność inwestora i wykonawcy jest, co nie budzi wątpliwości, przypadkiem solidarnej odpowiedzialności uregulowanej bliżej w art. 366 kc. Dokładniejsza analiza tej sytuacji wykazuje jednak, że źródłem tej odpowiedzialności jest art. 647⁽¹⁾ § 5 kc, a sytuacja inwestora ukształtowana jest nadto na podstawie art. 366 w zw. z art. 647 i 647⁽¹⁾ § 1 kc, ale nie w zw. z art. 647⁽¹⁾ § 2 kc. Solidarna odpowiedzialność inwestora nie jest zatem zależna od jego zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą lub dalszymi podwykonawcami. Podmioty te wykonują bowiem roboty, których wyłącznym recypientem jest inwestor, i dlatego uzasadniona jest zawsze jego odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za ich wykonanie. Przepis art. 647⁽¹⁾ § 5 kc stanowi tylko, że „inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę”. Przesłanka odpowiedzialności wykonawcy jest inna od przesłanki odpowiedzialności inwestora; konieczną, ale i wystarczającą przesłanką odpowiedzialności wykonawcy wobec podwykonawcy z art. 647⁽¹⁾ § 5 kc jest dokonanie przez niego czynności prawnej w postaci oświadczenia woli o zawarciu umowy z podwykonawcą. Zakres tej odpowiedzialności nie zależy jednak od skuteczności lub ważności „ostatecznego” zawarcia tej umowy, ale przede wszystkim od okoliczności wykonania robót budowlanych przez podwykonawcę. Natomiast inwestor odpowiada na podstawie art. 647⁽¹⁾ § 5 kc solidarnie z wykonawcą za wynagrodzenie podwykonawcy z tytułu wykonania przez niego robót, a podstawową przesłanką tej odpowiedzialności jest właśnie zrealizowanie tych robót. Natomiast art. 647⁽¹⁾ § 5 kc milczy w przedmiocie szerszej, kontraktowej odpowiedzialności inwestora, w szczególności za takie przypadki jak szkody spowodowane wadliwym postępowaniem wykonawcy, który uniemożliwił faktyczne wykonanie robót (por. zwłaszcza art. 655 k.c.), czy też za przypadki culpa in contrahendo. W tej mierze odpowiedzialność ponosi wykonawca na zasadach ogólnych i na takich też zasadach odpowiadać może inwestor. Nie jest to jednak odpowiedzialność, o której mowa w art. 647⁽¹⁾ § 5 kc. Dla oceny charakteru sytuacji inwestora nie można pomijać jego licznych uprawnień inwestorskich, zapewniających mu czynne uczestnictwo w każdej fazie wykonywania obiektu, także w tej, którą realizuje podwykonawca, a co więcej, nie można także pomijać uprawnień inwestora wynikających na podstawie odesłania z art. 656 kc z przepisów art. 635, 636, 637 i 638 oraz art. 644 kc. Konkludując, nie jest trafne redukcjonowanie pozycji inwestora do roli gwaranta zobowiązań wykonawcy wobec podwykonawcy, ponieważ inwestor pozostaje czynnym podmiotem sytuacji prawnej związanej z realizacją inwestycji. Wskazane uwarunkowania zwiększają także istotnie katalog zarzutów, jakie mogą strony omawianej sytuacji podnosić w związku z dochodzeniem odpowiedzialności na podstawie art. 647⁽¹⁾ § 5 kc. Funkcją art. 647⁽¹⁾ § 5 kc nie jest także rozszerzenie ochrony interesów inwestora w sytuacji nieważności lub bezskuteczności umowy wykonawcy z podwykonawcą, ale stworzenie skutecznego zabezpieczenia zapłaty wynagrodzenia dla podmiotu, który wykonał prace budowlane na rzecz inwestora. Podstawowym celem tego przepisu jest bowiem wykluczenie sytuacji, w której podwykonawca jako bezpośredni realizator tych prac miałby nie otrzymać wynagrodzenia, a wynagrodzenie za dokonane przez niego prace otrzymałby (i zatrzymałby sobie) tylko wykonawca. Odmienna, dominująca wykładnia przyjęta w doktrynie i judykaturze SN podważa w istocie tę funkcję oraz czyni ten przepis martwym w wielu wypadkach. Inwestor nie jest bowiem tylko gwarantem wobec zobowiązania umownego wykonawcy wobec podwykonawcy, ale dłużnikiem solidarnym, który odpowiada za dług własny z tytułu przysporzenia dokonanego na jego rzecz przez podwykonawcę, w ramach złożonej sytuacji (figury) prawnej (por. A. Klein, *Istota solidarności biernej a stosunki prawne odpowiedzialności(w:)* Studia z prawa zobowiązań, Warszawa–Poznań 1979, s. 208). Tę złożoną sytuację rozpatrywać trzeba w aspekcie czasowym oraz strukturalnym i wreszcie przedmiotowym. W aspekcie czasowym najpierw zostaje zawarta umowa między inwestorem i wykonawcą, której treść bezpośrednio oraz stale i niezmiennie wyznacza także podstawowe elementy treści późniejszej umowy wykonawcy z podwykonawcą. Ta druga umowa zawiera bowiem liczne odesłania do treści wskazanej umowy pierwotnej (zwłaszcza co do zakresu robót i projektu budowlanego). Umowa i stosunek obligacyjny wykonawcy z podwykonawcą nie ma zatem samodzielnego charakteru, ale tylko pochodny i realizowana jest na podstawie

wskazanej umowy pierwotnej. Struktura tej sytuacji obejmuje więc trzy podmioty połączone po pierwsze dwoma stosunkami umownymi: pierwotnym i pochodnym, ale po drugie, węzeł obligacyjny istnieje także między inwestorem a podwykonawcą z uwagi na liczne uprawnienia i obowiązki, jakie ma z mocy ustawy inwestor w procesie realizacji robót. W aspekcie przedmiotowym świadczenie podwykonawcy wykonywane jest bowiem na rzecz inwestora, a nie na rzecz wykonawcy, ponieważ recypientem (i wzbogaconym) nie jest wykonawca, ale tylko inwestor. Transfer wartości dokonuje się więc między podwykonawcą a inwestorem. Jest on także zainteresowany i uprawniony do decydowania o ostatecznym szczegółowym kształcie obiektu. W toku realizacji robót z zasady pojawiają się kwestie, które rozstrzygać może inwestor. Przyjęcie poglądu, że inwestor jest tylko gwarantem za zobowiązania wykonawcy, a nie odpowiada za dług własny, osłabia także ochronę podwykonawcy w sytuacji, gdyby upadła podstawa umownego stosunku między wykonawcą a podwykonawcą. Argumentacja pozwanego w zakresie skuteczności ograniczenia podwykonawcy zakresu prac budowlanych nie znajduje odzwierciedlenia w zebranych materiałach dowodowych. Powyższe zdaniem Sądu uzasadnia obowiązek zapłaty należnego powodowi wobec dokonanego protokołem odbioru z 18.06.2014r. wynagrodzenia za prace objęte fakturą VAT nr (...) z dnia 23.07.2014r. co do kwoty 227.707,78 zł brutto przez pozwanego (...), natomiast co do pozwanego (...) S.A. w C. powództwo zostało oddalone w całości. Sąd zasądził odsetki zgodnie z art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Koszty poniesione w toku procesu przez powoda wyniosły w sumie 18.603,00 zł, a koszty pozwanych: 1.(...) – 7253,00 zł, 2. (...) S.A. w C. - 7234,00 zł. Powód wygrał proces w 100%, wobec czego Sąd zasądził na jego rzecz koszty procesu w kwocie 18.603,00zł, według następującego wyliczenia: $18.603,00 \text{ zł} \times 100\% = 18.603,00 \text{ zł}$ oraz zasądził od pozwanego (...) na rzecz pozwanego (...) S.A. w C. kwotę- 7234,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Koszty sądowe poniesione w toku procesu przez Skarb Państwa obejmowały wydatki związane z kosztami podróży świadka w kwocie 98,40 zł. Stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r., nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 98,40 zł tytułem zwrotu w/w kosztów sądowych, których powód nie miała obowiązku uiścić. Kwota ta stanowi należne koszty sądowe, w części co do której powództwo zostało uwzględnione (100%).